

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5-20, za pol leta K 2-60, za četrt leta K 1-30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina z Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpinimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Naše voščilo.

Cesar Franc Jožef je obhajal v sredo dne 18. avgusta svoj petinosemdeseti rojstni dan. Visoka starost monarha na tako uglednem mestu zbuja povsod posebno sočutje, zlasti še, ker se obhaja cesarjev rojstni dan v trinajstem mesecu najgrozovitejše človeške katastrofe. Voščilo cesarju se izraža v vroči želji, ki jo čuti vsako srce zase in za vse človeštvo, za avstrijska ljudstva, za vesoljno človeštvo. Pač ni lepšega voščila za monarha, ki je moral pričeti svetovno vojno kot osiveli starček, kakor to, da bi kmalu dočkal mir, ki mu je tako dolgo služil, da bi kmalu ponehalo grozovito morjenje in pustošenje. Kaj naj bi svet želel topleje monarhu, ki mu je namen blagor njegovega ljudstva, kakor da se mu posreči skleniti mir, ki oprostí prebivalstvo iz tesnobe, ki mu jo prizadeva grozovita vojna? Želimo cesarju in s hrepenečim srcem želimo, da bi njegovo oko ob večeru svojega življenja ne gledalo dolgo svetovnega vojnega požara, marveč da bi se vrnil čas miru, da bo monarh mogel zaklicati po krvavi vojni: Srečo in svobodo svojih ljudstev sem dočkal. Vse lepe besede, vse zunanje slavnostne priredbe prekaša preprosto voščilo: Naj kmalu doživi cesar oni dan, ko poneha grozovito mednarodno borenje.

Avstrijski cesar je imel mnogo bridkih ur v svojem dosedanem življenju ter ima prav zaraditega jako čuteče srce; njemu ni bila prihranjena nobena kupa bridkosti, on čuti tudi v tej svetovni vojni vzdihe, ki jih izsiljuje vojna. Cesar Franc Jožef je izkušen, ni hladnokrven napram sedanji vojni kakor nekateri ča-

snikarski junaki; in ker vemo, da želi cesar mir, ki jamči trajen mir, smo prepričani, da bo z vso odločnostjo deloval za mir, čim bodo podani primerni predpogoji.

Ali ne bi bil častitljivi starček, ki ga dviga njegova doba poleg dostojanstva, srečen, če zopet ugleda veselje, srečo in blagoslov osrečujočega miru nad svojimi narodi, nad svetom? Ne razmišljamo danes o dogodkih na bojiščih in namenih vojne, ki prete podaljšati vojno; le na to hočemo misliti, kako zadovoljno bi se človeštvo oddahnilo, če bi vojna končala. Naj bi se mi vsi, in v prvi vrsti cesar sam, prav kmalu razveselili nad dnevom, ki nam prinese mir.

Izvoz žita in politika.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi se je vršil v Bukareštu kmetiški kongres, ki se je posvetoval o izvozu žita. Pridelek žita Rumunije, povsem kmetijske dežele, precej preseza domačo potrebo, in bi utegnil zlasti sedaj ob vojnem času potom preskrbovanja vojujočih držav z žitom, donošati deželi veliko bogastva. Toda zgodilo se je ravno nasprotno; zaradi vojnih zapletljajev ni nikakršnega izvoza in preti nevarnost, da se pokvarijo prevelike žitne zaloge doma.

Naravni trg za prodajo rumunskega žita sta centralni državi Avstro-Ogrska in Nemčija. Tudi če bi se žito izvažalo sicer v druge države, je to sedaj nemogoče, ker je prehod skozi Dardanele zaprt. Nobenega drugega izhoda torej ni, kakor da se prodaja žito preko ogrske in bukovinske meje, kjer dobi takoj dobrega kupca in plačnika. Zaradi omahovanja

rumunske vlade vse leto in ponavljajočih se počestnih protinemških demonstracij je pa ta izvozna pot skoraj popolnoma onemogočena. Rusofilski finančni minister Costinescu je šel v boj proti prostemu izvozu tako daleč, da je smatral za nezaupnico, ko je predlagal omejitve izvoza, in so mu parlamentarci nasprotovali, ter je tudi resnično odstopil zaraditega. Končno je vendar dobil večino za omejitve izvoza in od takrat je ves izvoz odvisen od dveh pogojev: od dovolitve finančnega ministra in od preskrbe železniških voz po ministrstvu za javna dela. Razumljivo je, da daje ta okoliščina priliko za korupcije. Začenja se z dovolilom finančnega ministra Costinesca, ki ga ne daje rad, ter neha s preskrbo železniških voz, ki se dovoljujejo le kmetom (pravzaprav bojarom, zakaj mali kmetič sploh ne pride na vrsto) po nekakšnem sporu.

Taka omejitev izvoza žita, tega najboljšega rumunskega gospodarskega pridobitnega vira, je povzročila, da so se bogatili vplivni špekulanti, a izvoz vobče je jako zaostajal za običajnim izvozom. Sedaj ima dežela polne žitnice lanskega žita ter nima prostora, kamor bi spravila bogato letošnjo žetev. Enako, kakor slab borzni špekulant, je Rumunija zamudila izvrstno konjunkturo na zahodnih trgih, ker je mislila, da padejo Dardanele in se ji s tem odpre še boljša kupčija, kar se pa v razočaranje Rumunije ni zgodilo. Številke nam povedo naslednje: Več nego 120.000 vagonov žita od lanske žetve še vedno čaka, začetkom avgusta, ko je že nova žetev zrela, kdaj jo prodajo Rumunci inozemstvu. Za prevažanje žita do meje — čez mejo vozijo žito z vozili —

LISTEK.

Kovno.

Bolj in bolj se bliža nemška vojska trdnjavi Kovno, ki stoji ob reki Njemen. Važnost ima za Narevsko črto trdnjava Lomza, ki so jo nedavno zasedli Nemci, prav tako važnost pa ima Kovno za črto, ki jo tvori Njemen. Kovno je izredno pripravnost mesto za obrambo Njemenske bojne črte. Na obeh straneh reke se dvigata bregova do 60 metrov in reka slikovito objema mesto ter ga obenem varuje pred sovražniškimi napadi. Tam kjer stoji mesto Kovno, se izliva v Njemen Vilija in le malo nižje priteka tudi od izhoda Navjaša v reko Njemen, tako da tvori Kovno naravno središče več prostranih dolin, ki se tukaj stekajo. Zaradi teh važnih naravnih prednosti glede svoje lege, ima Kovno nenavaden zgodovinski, gospodarski in vojaški pomen že stoletja v minulosti Litavske, Poljske in Rusije. Ustanovljeno v enajstem stoletju, je bilo mesto od leta 1384. do leta 1398. last nemškega viteškega reda, ki ga je povzdignil do vojaškega pomena prvega reda. Veliki knez Vivot Litavski pa tudi ni vedel nič nujnejega leta 1400, ko so napadali velikega mojstra Poljaki, kakor da je šel nad Kovno in razstrelil redovniški grad. Trajno

pa ta udarec ni oviral razvoja mesta; v poznejših desetletjih je mesto dobilo mnogo pravic, ter je v 16. stoletju doseglo tolik pomen, da ga je imenoval Henrik Valoiški, ki je takrat sedel na poljskem prestolu in prišel na svojem potovanju leta 1574. skozi Kovno, »krasoto republike«. Vrhunec svojega tedanjega procvita pa je doseglo Kovno, ko je postalo leta 1581. središče blagovnega prometa, zakaj preko Kovno se je izvažalo blago v inozemstvo, ter se je tam ustanovil carinski urad. Mesto je doseglo na leto tri milijone zlatov prometa. Seveda so carji iskali priliko, da bi si osvojili mesto, in ko ga je že car Aleksej leta 1655. napadel, vzel in oropal, je pripadlo ob tretji delitvi Poljske leta 1795. Moskovitski državi. Takrat so se pričeli hudi časi za Kovno; l. 1806. je nastal v obzidanem mestu požar, ki je uničil tri četrtine hiš, tako da je imelo leta 1817. Kovno le okolo 200 hiš. Kljub vsem tem udarcem je mesto zopet procvitalo in zadobilo tudi nekaj političnega pomena, ko je postalo leta 1842. ob novi ureditvi Poljske glavno mesto novo ustanovljenega gubernementa Kovno. Trgovina v Kovnu se je šele sedaj prav razcvetela, ker je postalo mesto središče blagovnega trga med Prusijo, Poljsko in Rusijo. Les, lan, žito in moka, premog in kameniti izdelki so bili glavno blago, kojega prodajo in kupovanje je posredovalo

mesto Kovno. Kovno je sploh jako obrtno mesto, v katerem imajo mnogo tovarn za čevlje, žico in kovinske izdelke sploh, mline za kosti in pivovarne. Rusija je imela torej tudi gospodarske vzroke, da je varovala mesto ob Njemenu. Sedem utrdb je postavila ob južni strani mesta, tri varujejo cesto v Vilno, dočim varuje ena most čez Vilijsko. Kovno daje pokrajinsko krasoto obrežje reke Njemen in kaj slikovito se razteza ob Njemenu ozkolučno staro mesto, dočim se razširja po »novem načrtu« novo prostorno mesto ob reki navzgor. Umetniška krasota in lepota mesta Kovno je v znamenitem slogu zidana mestna hiša iz slavne minulosti mesta, v kateri stanuje ob mirnem času guverner. Pred mestno hišo stoji piramida iz litega železa v spomin bega velike vojske. Izmed cerkvá je znamenitejša le katoliška katedrala Petra in Pavla, ki je bila zidana v 15. stoletju, ter je največja katoliška cerkev na Litavskem. V Kovnu imajo tudi luteransko cerkev, in sicer se ta nahaja v starem mestu. Mnogo več nego cerkev pa je v Kovnu židovskih sinagog, ker je polovica prebivalstva židovskega. V okolici se nahaja sredi gozda ob reki Vilijski lepi leta 1664. ustanovljeni Kamuldulenški samostan Pazajski Upenski, »grad miru«, ki ga je ustanovil z glavnico dveh milijonov goldinarjev litavski veletržec Krištof Paz.

more dati rumunska železniška uprava vsak dan 361 vagonov, to je okoli 10.500 na mesec ali 126.000 v enem celem letu. Po tej počasni poti bi se mogla Rumunija iznebiti svojega lanskega pridelka šele v prihodnjem letu. Če se temu ne odpomore in ostane rumunski izvoz navezan le na rumunske železnice, bo imelo rumunsko kmetijstvo silno škodo. Ob tej nepriklji tudi vlada ne ve nobene pomoči. Na kmetiškem kongresu se zdi, da ni nihče nasprotoval prostemu izvozu. Če torej vlada še ne bo odnehala glede prostega izvoza, ki ga agrarci zahtevajo, je vendar jasno, da dejanski ne bo več ovirala s svojimi izvoznimi dovolili izvoza »prepovedanih« žitnih vrst ter ne bo več delala takih sitnostij kakor prej. Omenjene številke pa tudi kažejo, da njena dobra volja sedaj ne more več koristiti. Izvoz se vrši vendarle prepočasno. Vlada bo morala zidati žitnice na državne stroške, če hoče pomagati zemljiškim posestnikom, spraviti žito pod streho, dočim hranijo ti lanski pridelki v lastnih žitnicah, v katere morejo spaviti le pridelke enega leta. Vsekakor bo pa tak pomoček le malo pomagal.

Kaj je z bratovsko-sklad. pravicami vpoklicanih rudarjev?

Septembra meseca lani je načelstvo Unije rudarjev avstrijskih interveniralo pri ministrstvu za javna dela glede bratovskoskladničnih pravic vpoklicanih rudarjev. Dne 18. junija t. l. je Unija rudarjev v isti stvari napravila vlogo na ministrstvo za javna dela. Pozneje je posredovala zopet v tem pogledu posebna deputacija Unije pri ministrstvu. Žal pa, da do slej ni bilo mogoče poizvedeti, kako si pravzaprav vlada misli zagotovitev bratovskoskladničnih pravic vpoklicanih rudarjev. Pravtako nejasno je tudi vprašanje, ali bodo vojni pohabljeni, vdove in sirote padlih dobivale provizije iz bratovske skladnice ali ne.

Za sedaj je najbolj nujna zagotovitev že pridobljenih pravic vpoklicancev. V tem oziru so si uprave bratovskih skladnic vsekakor že ustvarile neko preprosto šablono. Kdor se namreč vrne po dovršeni vojaški službi, ta mora zaostale prispevke zase in za rudniškega posestnika poplačati z obrestmi vred, če pa dotičnik občutnega zneska ne more doplačati, potem se mu rezervni delež, če mu tak pripada, priračuni k novemu članstvu. Tako so ravnale bratovske skladnice po interpretaciji § 9. brat. sklad. zakona vedno, zaradi tega postopajo tudi sedaj dalje po tem običaju s takimi udeleženci vojne, ki se iz kakršnihkoli vzrokov vrnejo k svojemu prejšnjemu poslu. To postopanje je označilo poljedelsko ministrstvo že pred kakimi osemnajstimi leti kot nezakonito, a kljub temu se je ta navada priznana kot nezakonita ohranila do današnjega dne. Zakaj in kako je to mogoče, ne bomo preiskovali sedaj.

Dotični odlok c. kr. poljedelskega ministrstva z dne 11. februarja 1898, št. 9281 iz leta 1897., pravi:

»K vprašanju, kako je ravnati s člani bratovskih skladnic, ki se vrnejo iz vojaške službe zopet k delu glede zaračunavanja njih pred vojaško službo doteklih članskih let.

Poljedelsko ministrstvo je zvedelo o nezakonitem ravnanju, ki se je vršilo pri večji bratovski skladnici, in sicer tako, da se je zahtevalo od članov bratovskih skladnic, ki so se vrnili k delu oziroma so zopet postali člani bratovske skladnice

ter niso v § 9. brat. sklad. zak. določenih prispevkov doplačali, da se svojim prej pridobljenim članskim pravicam izrečno odpovedo, in pristopijo bratovski skladnici kot novi člani, pri čemer se jim sicer v zmislu § 9., odst. 2. brat. sklad. zak. pri prispevanju nadaljnjih prispevkov vračuni rezervni delež.

Zaradi tega je poljedelsko ministrstvo naročilo rudniškim glavarstvom:

»V zmislu § 9. brat. sklad. zakona ohranijo k vojakom vpoklicani ali od delodajalcev na dopust puščeni člani bratovskih skladnic pri obeh blagajniških oddelkih pridobljene pravice, če vstopijo po poteku vojaške službe ali dovoljenega dopusta zopet v delo. Člana torej, ki se vrne pravočasno na delo, ni torej nikakor mogoče siliti, da bi se odpovedal pravicam, ki si jih je pridobil s svojim prejšnjim članstvom. Če dotičnik ne more ali noče doplačati prispevkov z obrestnimi obrestmi za prekinjeni čas, se ne sme ravnati z njim kot z novim članom v bratovski skladnici, marveč se mu štejejo članska leta pred prekinjenjem dalje; le nadaljni prispevki se — (ne glede na prehodne določbe pravil) — v primeri s starostjo ob zopetnem vstopu odmerijo po vračunanju rezervnega deleža.

O tem se naj obvestijo v zmislu § 44. brat. sklad. zakona podrejeni revirni rudniški uradi, da se bodo ravnali potem ob nadzorovanju bratovskih skladnic kakor določa § 24. brat. sklad. zakona«.

Rudniške nadzorne oblasti morejo torej ukreniti, da bodo uprave bratovskih skladnic ta odlok izpolnjevale.

Balkanska socialistička konferenca.

Na balkanski socialistički konferenci so sprejeli pri obeh točkah dnevnega reda več resolucij.

Pri posvetovanju o pomočkih propagande za balkansko zvezno republiko je bila sprejeta daljša načelna izjava, v kateri se odklanja vobče sodelovanje razredov, socialistički patriotizem, socialistički imperializem in vsakršni nasveti glede oportunitizma v socialističkem gibanju. Konferenca smatra kot najvažnejšo dolžnost, da nastopi proti neizprosni nacionalistiškemu boju in vojnim stremljenjem, ki jih pospešujejo gospodujoči razredi v balkanskih državah in proti imperialistiški politiki velesil.

Glede na obe balkanski zvezi, ki imatamen, si osvojiti nove pokrajine, izjavlja konferenca, da je zvezna balkanska republika edina oblika za združitev balkanskih narodov, ki jamči za sporazum med njimi in trajen mir. In sicer to zaradi tega, ker ji je podlaga popolnoma demokratiški režim, s popolno političko, državljansko in kulturno enakopravnostjo vseh balkanskih narodov brez razlike na vero, plemo in jezik, s parlamentom po občih, enaki, izravni in tajni volilni pravici (ob proporcionalnem zastopstvu), kot skupnem zakonodajnem organu, s pravico referenda in samouprave ter končno z ljudskim oboroženjem v nacionalno obrambo.

Socialnodemokratiške stranke na Balkanu so se, pravi izjava končno, v svrhu propagande za balkansko federacijo in uresničenje teh načel združile v socialnodemokratiško delavsko federacijo.

Pri drugi točki dnevnega reda sprejeta resolucija zametava sporazum med posameznimi razredi, kakršnega odobravajo socialisti v nekaterih vojujočih državah in naroča socialističkim poslancem v balkanskih parlamentih, da odklonijo vladam in gospodujočim razredom vsakršno podporo, ker bi jim s tem samo olajšali

njih grozovito odgovornost za politiko, ki utegne dovesti katastrofo.

Konferenca graja nedelavnost mednarodne socialističke pisarne, ki naj prične zopet poslovati. Kljub temu, da ta ne da nobene iniciative, se obvežejo balkanski socialisti, da bodo podpirali vsako socialističko navodilo, ki bi stremilo po miru in oživitvorenju internacionale.

Konferenca je sprejela še več resolucij, tako resolucijo Kirkov-Sideris, ki pošilja bratske pozdrave proletarcem vojujočih držav, resolucijo, ki protestira proti korupciji meščanske politike in časopisja v balkanskih deželah ob sedanjem vojnem času, in končno resolucijo proti carizmu. V tej resoluciji protestira konferenca z vso odločnostjo proti zaporu in progono socialističkih poslancev ruske dume, proti zločinski politiki carizma, proti divjemu preganjanju židovskega delavstva in se izjavlja solidarno z ruskim proletariatom, ki mu želi popolno zmago v boju za svobodno Rusijo.

Z vidika balkanskih socialistov so bile sklenjene te resolucije, ki nam jasno rišejo razpoloženje balkanskega proletariata.

Proti razkosavanju kmečkih posestev.

Državni zakonik je prinesel važno cesarsko naredbo.

Že v mirnih časih se je v raznih krajih število samostojnih kmetij znatno manjšalo. Posebno sta škodila dva vzroka: razkosavanje in zapiranje kmečkih posestev. Prekupci so pokupili zemljo, jo razbili in pri posameznih kosih dobro služili. Pa tudi veleposestniki so kupovali zemljo in jo zaprli, da bi povečali svoja lovišča, a mnogo ljudi je bilo razlaščenih.

Zato objavljena cesarska naredba z dne 9. avgusta določa, da se sme zemljo, ki je namenjena poljedelstvu, med živimi prenesti ali prodati le z dovoljenjem posebne komisije. Isto velja za več nego 10-letne zakupe. Večkrat pa je prodaja v interesu dosedanjega posestnika priporočljiva in zato naredba nima namena prav vsake prodaje prepovedati, pač pa treba gledati, da se v vsakem slučaju presodi dopustnost prodaje z ozirom na interese skupnosti. Komisija sme dovoliti prodajo, če ta ne nasprotuje splošnim interesom na ohranitvi samostojnega krepkega kmečkega stanu. Izjemoma je prodajo dovoliti, če se drugače ne da preprečiti popolnega propada kmetije; pa v tem slučaju naj se poišče primerne kupca.

Pravni posli, katerim komisija ni pritrčila, so neveljavni; zemljejnkih pršenj brez pritrčila komisije, se ne bo upoštevalo.

Zgorajšnje določbe pa ne veljajo za zemljo, ki je vpisana v deželno desko, v knjigo železnic ali nafte, ali pa leže v ozemlju mest z lastnim statutom ali v občinah pretežno mestnega značaja. Ravno tako ne veljajo zgorajšnji predpisi za zemljišča, ki očitvidno presegajo obseg ene kmetije. Najvišja meja za obseg take kmetije je povprečni donos v šestkratni višini, ki je potrebna za ohranitev družine 7 glav. Besedica »očitvidno« pove, da se gre v tem slučaju za veleposestva v najožjem pomenu.

Pač pa veljajo zgorajšnje določbe za razne pravne posle pri zemljiških varovancev in cerkva in pri odprodaji zemlje pri sklenjenih domovih na Tirolskem. Dovoljenja od strani komisije pa ni treba za prodajo zemlje za namene vojaštva, javne uprave in javnih ali obče koristnih naprav in javnega prometa, za obrtne, industrijske in rudarske naprave, pravni posli

med zakonci, živimi in v sorodstvu in v svaštvu v ravni črti do četrtega kolena.

Na sedežu vsake okrajne sodnije se ustanovi zemljiško prometna komisija. V nji bodo predstojnik sodnije ali kak drug sodnik, zastopnik okrajnega glavarstva, zastopnik občine in zastopnik glavne kmetijske korporacije. Proti odloku te krajevne komisije je mogoča pritožba na deželno komisijo. Komisije morajo hitro poslovati.

Zelo lahko bi se preprečilo določbe zgorajšnje cesarske naredbe pri prisilnih dražbah. Zato mora sodnik, predno izda odpravek o domiku, vprašati komisijo in če ta ne dovoli, ne priznati domika.

Vsak tisti, kdor bi iz spletkarskega namena proti tej cesarski naredbi, podal napačne ali nepopolne podatke, dobi denarno kazen do 5000 kron ali zapor do 6 mesecev.

Svetovna vojna.

Na italijanskem bojišču Italijani še vedno napadajo na vse pretege ob soški bojni črti. Ljuti boji so to, ki pa ne dosežajo uspehov, marveč se vedno sesujejo ob avstrijski obrambni črti.

Iz avstrijskih uradnih poročil posnemamo tele podatke, ki nam pričajo o vojevanju na tem bojišču.

Poročilo z dne 14. t. m. pravi:

Sovražni napadi so bili sinoči na raznih delih južnozahodne bojne vrste odbiti, tako v tirolskem obmejnem ozemlju v postojanki Fedaja in ob črti Bepena (južno od Schuderbacha), potem na Goriškem na Griže brdu in na vrhovih izhodno od Tržiča. Stare postojanke so ostale povsod popolnoma v naši posesti. Ponoči se je peljal naš oklopni vlak do vhoda kolodvora v Tržiču in je obstreljeval sovražno pehoto na robovih La Rocca in trene pri delavnicah Adria.

Z dne 15. avgusta:

Na jugozahodni bojni črti splošno pomnoženo bojevanje. Na Goriškem je vrgla naša artiljerija nekaj bomb v Škocijan, nakar je bežal sovražnik iz kraja. Nadalje je razkropila velik italijanski tabor pri Krminu. Slabotnejši napad pri Redipulji je bil ob našem ognju že v kali zaduščen. Proti goriškemu območju so vzdrževali Italijani zmeren ogenj iz topov. V toliminskem odseku do Krna se je pričel včeraj zjutraj napad znatnih sovražnih sil, ki je bil povsod odbit. Tudi v ozemlju pri Bovcu in na koroški bojni črti je bil boj s topovi obsežnejši, kakor navadno. Ponoči je sovražnik ljuto nadaljeval ogenj na naše bojne črte na velikem Palu, Dreikofelu in na malem Palu. Popolnoma se je izjavil na naše postojanke na malem Palu popolnoma podvzeti napad. V tirolskem obmejnem ozemlju je bilo odbitih več italijanskih napadov na naše obmejne postojanke zahodno od Kreuzberga, v ozemlju Rotwandspitze, doline Bacher in Drei Zinnenhütte. Z visokih planot Lavarone in Folgarije je naša težka artiljerija z vidnim uspehom obstreljevala sovražni utrdbi Campo Molo in Doraro.

Z dne 16. avgusta: Eden naših hidroplanov je bombardiral 15. avgusta popoldne štiri obrežne utrdbe v Benetkah. Vse bombe, izvzemši eno, so eksplodirale v notranjosti utrdb. Od 5 sovražnih letalcev, ki so se dvignili, da zasledujejo naše letalo, sta se morala dva pri vzletu vsled ognja iz strojne puške vrniti in spustiti na tla, dva sta čez nekaj časa opustila zasledovanje, zadnji sovražni letalec pa je zasledoval naše letalo do blizu istrske obali, kjer se je moral vrniti, ne da bi dosegel kak uspeh. Naš hidroplan se je navzlic temu, da so ga sovražne vojne ladje

in utrdbe ljuto obstreljevale, vrnil nepoškodovan. — Glasom uradnega italijanskega poročila je bil naš U III. dne 12. avgusta v južni Adriji potopljen. Drugi častnik in 11 mož podmorskega čolna so bili rešeni in ujeti.

Z dne 16. avgusta: Ob tirolski fronti je pričela sovražna težka artiljerija po daljšem odmoru včeraj zopet obstreljevati naše utrdbe, zlasti one ob prelazu Tonale in na planoti Lavarone in Folgaria. Napadalni poskusi italijanske pehote ob Tonalški cesti in na pozicijo Popena (južno od Schluderbacha) ter v ozemlju Drei Zinnen so bili odbiti. — Ravnotako so se na primorski fronti ponesrečili ponovni sovražni napadi v ozemlju južno od Krna in sunek proti eksponiranemu delu Dobrodske planote.

Z dne 17. avgusta: Ogenj italijanske težke artiljerije na naše tirolske utrdbe je trajal včeraj celi dan. Slabeyši sovražni pehotni oddelki, ki so dospeli v Valsugani do Carcana (severovzhodno Borga) so bili vrženi čez Maso nazaj. — Na primorski fronti so nadaljevali Italijani svoje sunke na našo pozicijo med Krnom in Tolminom z močnejšimi silami, bili pa so povsod krvavo odbiti. Doberdobska planota je bila včeraj zopet pod ljutim ognjem topov.

Napadi se pa še vedno nadaljujejo. Pričakuje se baje ofenziva od avstrijske strani.

*

Od pričetka svetovne vojne so se vršile velikanske bitke, vojna traja že nad eno leto in ves ta čas je bila odporna sila osrednjih držav kljub naporom entente kos obrambi, še več: v zadnjih treh mesecih so avstrijske in nemške čete dosegle čudovite uspehe zlasti na ruskem bojišču. To dejstvo precej jasno dokazuje velikansko umikanje Rusov in pa število ujetnikov, ki sta jih že zajeli zavezni armadi v sedanji svetovni vojni. Dva milijona jih je, in sicer francoskih, angleških in belgijskih ujetnikov, kjer se bojna črta že več mesecev bistveno ne spreminja, 331.000, na srbskem bojišču so zajeli Avstriji 23.000 Srbov. Ostanek 1.654.000 mož pa tvorijo ruski ujetniki. Več nego polovica teh je bilo ujetih zadnje mesece. V Galiciji, na Poljskem in na severu je bilo ujetih meseca maja 301.000 Rusov, junija 220.000 in v prvi polovici meseca julija 32.000. Dne 15. julija se je pričel splošen napad na poljski trdnjavski pas, ki mu je posledica splošno umikanje Rusov. Ta napad je donesl do konca julija 190.000 ujetnikov, v avgustu do sedaj 95.000, torej so ruske čete izgubile od 15. julija zopet 285.000 mož, brez krvavih žrtev.

Z južne in zahodne strani prodirajo zvezne čete proti Brest Litovsku, Novi Georgijevski pri Varšavi je obkoljen in zavzeti dve večji utrdbi, trdnjavo Kovno so Nemci že zavzeli, in ugrabili pri osvojitvi okolo 400 topov, Riga je pred padcem. V bojih pri Nasielsku v gubernementu Lomza je bila cela sibirski brigada, »železna brigada«, takorekoč uničena. Izpraznitev Rige je končana. Rusi se boje, da bodo Nemci prodirali proti Petrogradu, zato so vse dotične pokrajine jeli izpraznjevati. Nemci namreč ne smatrajo, da bi bila Moskva srce Rusije, kakor je mislil Napoleon, marveč pripisujejo mnogo večjo važnost Petrogradu. Rusija je jela znova klicati novice ter poroča o bližnji ofenzivi, ki jo prične, kar je pa jako neverojetno spričo zadnjih dogodkov na tem bojišču. Tako poroča »Politiken«:

Rusi so sedaj dovršili svoje umikanje do postojanke, kjer mislijo armado nanovo organizirati in oskrbeti z novo municijo, da začno znova ofenzivo. Vpraša

pa se, ali bodo sedaj res mogli črto braniti ali bodo zopet prisiljeni k usodnemu umikanju, kajti zadaj za Brest-Litovskim stoji znana velika rokitanska močvirja. Pa tudi če bi Rusi novo postojanko držali, je vendar treba pomisliti, da se je vrnila armada, ki je zelo oslabiljena. Da so krili svoje umikanje, so morali poslati v ogenj svoje najboljše čete, gardo. Če bodo imeli dovolj časa za reorganizacijo, je zelo dvomljivo. Zaenkrat še ni nobenega znamenja, da bi se nemška napadalna sila, kakor to trdijo Rusi, izkrevavela, kajti celo v Kurlandiji so Nemci zopet pričeli z ofenzivo.

»Deutsche Tageszeitung« pa poroča iz Haaga: V londonskih vladnih krogih so v velikih skrbah radi vojnega položaja v Rusiji. Minister Grey je baje izjavil nasproti več poslancem, da pričakujejo velike odločilne bitke pri Brest-Litovsku še ta teden.

Vojni poročevalci poročajo 16. t. m.: S severnega bojišča dohajajo važna poročila. V nedeljo so bili zavezni oddaljeni od Brest-Litovskega le še en dan, oziroma poldrug dan hoda. Na severni čelni črti pri Novem Georgovskem so vzele nemške čete eno sprednjo utrdbo severne črte, pri Kovnu so vzele z naskokom še eno utrdbo južnozahodne črte. Mackensenova armada je stala v nedeljo s svojim desnim krilom pri Slawatyczah ob Bugu, z ostalimi silami pa zahodno od tam. Čete nadvojvoda Jožefa Ferdinanda in čete generala Kövesza so si priborile prostor zahodno in severno od Biale in so do potoka Klikavka severno od navedenega kraja. Ostalo bojno črto nekoliko zadržujejo. Srednji Bug so prekoračile nemške čete severno od Dragiszyna (blizu železnice iz Siedlc proti severoizhodu), Nemci, ki prodirajo od Nareva, so došli s svojim desnim krilom v prostor južno od Ciechanowieca (vzhodno od Malkine). Pred Osovjecem in izhodno od Vižne je položaj neizpremenjen.

*

Na francoskem bojišču ni posebnih dogodkov. Nemški zrakoplovi so obiskali zopet angleško obrežje, sicer se pa vrše običajni boji za zakope in obstreljevanje posameznih postojank in utrdb.

»Daily Mail« piše: Rusi vprašujejo vsak dan: Kaj pa dela trimilijonska angleška armada? Vedno ponavljajo: Reklo se nam je, da bo angleška armada v maju pripravljena. Izobraženi Rusi, ki bero angleške časopise, so nevoljni, čitaje vsak teden optimistično zatrdjevanje, da gre vse dobro. Rusi vedo, da se njihovim armadam ni dobro godilo. Naročili so municijo na Angleškem, na Francoskem in v Kanadi, pa je niso dobili. Namesto da bi se bila v maju začela na zapadu velika akcija proti Nemcem, se je začela velika akcija Nemcev proti Rusom. Rusi pravijo: Slišimo, da imajo Angleži in Francozi na zapadu več vojaštva kakor Nemci. Tako jim gotovo ne manjka municije, da se ves čas niso ganili. Res, da imajo Nemci na zapadu močno utrjeno fronto, a ruske čete so jo pri Varšavi tudi imele. Če so mogli Nemci premagati tako močno fronto, kakor je bila ob Bzuri, bi se bila dala tudi nemška fronta na Francoskem z enakim manevrom razbiti.

Take tolažbe dokazujejo, da Angležem in Francozom ne gre najbolje.

*

Najbolj zapletene so pa razmere na Balkanu. Ententa snubi balkanske države, sili jih z nasilstvom. Državice med seboj zahtevajo druga od druge odstop ozemelj in razne koncesije, na drugi strani jim pa zopet ententa obljubuje ozemlja, ki jih bo pridobila v sedanji vojni. Soditi po raz-

merah na Balkanu so ogroženi interesi balkanskih držav, zato to vznemirjenje, neodločnost, mešetarenje in medsebojno nezaupanje, ki dovede še do čudnih komplikacij, ako bo dolgo trajala sedanja svetovna vojna. Ves Balkan je diplomatsko bojišče in ima silno negotovo bodočnost. Srbe in Črnogorce so premagali Albanci, ententa zaseda grške otoke, zahteva, da porabi Solun za operacijsko bazo pri Dardanelski ekspediciji, na Grškem prihaja zopet Venizelos na površje itd. Vse kaže, da bodo nastale na Balkanu zmešnjave popolnoma resne ter da se bo odigravala sedanja svetovna žaloigra tudi na balkanskih tleh sploh. Odločitev vsekakor ni več daleč.

Domači pregled.

Cesarjevo petinosemdesetletnico so praznovali po vsej Avstriji silno sijajno.

Aprovizacija Ljubljane z žitom in moko je poverila c. kr. deželna vlada na Kranjskem s posebnim odlokom mestni občini ljubljanski, ki bo zalagala z moko tudi trgovce in peke.

Prodaja jajec po mestnih vojnih prodajalnah. Mestna aprovizacija je uvedla prodajo jajec po vseh mestnih vojnih prodajalnah. Jajca kupi lahko vsakdo za svojo potrebo. Kupujoče občinstvo pa se v lastnem interesu opozarja, da nemudoma naznani vsakogar, ki bi hotel z jajci na kakršenkoli način naprej trgovati in tako izrabljati ljubljanski mestni aprovizaciji namenjeno napravo.

»Brambni ščit v železju«. Mestna občina ljubljanska je postavila »Brambni ščit v železju« za sklad v podporo vdov in sirot v vojni padlih kranjskih vojakov. Zabijanje žebeljev v ta ščit se je pričelo na slavnosten način dne 18. avgusta 1915 ob 11. uri popoldne povodom 85letnice cesarjeve. Mestna občina ljubljanska vabi vsakega posameznika k udeležbi te dobrodelne akcije s tem, da zabije žebelj v ta ščit, ki naj ostane zgodovinski spomenik bojnih časov, v katerih živimo ter naj obenem pričča, da so tudi Ljubljančani po svojih močeh skrbeli za rodbine onih junakov, ki so dali svoje življenje za svojo domovino. Žebelji po 1 krono, 50 in 20 vinarjev se bodo dobivali na licu mesta, kjer bo razpostavljen brambni ščit, to je pri glavnem vходу mestnega magistrata.

Kolera v Celju. Med ranjenimi in bolnimi vojaki, katere so prepeljali z južnega bojišča v Celje, se je pojavilo 7 slučajev kolere. Dva na kolero bolana sta podlegla boleznim.

Spori na graškem živinskem trgu. Graška mestna občina je določila za graški živinski trg maksimalne cene, po katerih se ne smejo pitani volji dražje prodajati ko po 2 K, suhi in srednje pitani volji ne dražje ko po 1 K 50 vin., 1 K 75 vin. in 1 K 90 vin. (po kakovosti), pitane krave po 1 K 70 vin., suhe po 1 K in 1 K 50 vin. (po kakovosti), biki po 1 K 50 vin. in mlada živina po 1 K 60 vin. Trgovci so na to odredbo odgovorili s tem, da so z živino izostali. V četrtek 12. avgusta je bilo na sejm prignanih 44 glav — in še to samo manj vredne živine. Normalno se na četrtkovne sejme v Gradcu prižene več sto glav živine. Graški mesarji groze, da bodo mesnice zaprli. Konflikt nameravajo rešiti tako, da bi se vpeljale za celo deželo maksimalne cene in bi se izvoz živine prepovedal.

Kolera na Primorskem. Uradno javljajo: V Trstu je bilo konstatiranih 30 slučajev kolere, v Gorici 3 in v treh goriških okoliških občinah 10.

24 milijonov kron je dobila Dalmacija v 12 mesecih vojne za podpore družinam mobilizovanih vojakov.

Na Reki postopajo jako strogo z onimi, ki se ne držijo maksimalnih cen. Tržni komisar je določil, da se mora vsako kmetico, ki pripelje živež v mesto, pa se ne drži maksimalnega cenika, takoj odvesti na policijo, kjer bo kaznovana z zaporom 12 do 48 ur. Istotako se bo postopalo z branjevkami.

Grof Tisza na Dunaju. Ogrski ministrski predsednik se je mudil v ponedeljek na Dunaju, kjer je konferiral z zunanjim ministrom baronom Burianom. Nato ga je sprejel cesar v posebni avdijenci. Zvečer se je vrnil grof Tisza v Budimpešto.

Praznik na cesarjev rojstni dan so imeli po naročilu vojnega ministrstva delavci v obratih, ki izdelujejo municijo in druge vojne potrebščine. Ministrstvo podarja ob tej priliki vestnost in neutrudljivo marljivost delavstva, ki je tako mnogokrat pripomoglo neposredno do sijajnih zmag naših čet.

Avstrijski cesar je najstarejši vladar sveta, pa tudi najdalje vladajoči. Pred par dnevi 2. avgusta sta potekli $\frac{2}{3}$ stoletja, odkar ga diči habsburška krona — torej 66 let in 8 mesecev. Izmed njegovih prednikov je vladal najdalje cesar Friderik IV. v 15. stoletju, namreč 53 let, 6 mesecev in 17 dni. Med njegovimi vrstniki mu je po dolgoti vlade najbližja umrla angleška kraljica Viktorija, ki je sedela na angleškem prestolu 63 let, 7 mesecev in 2 dni. Cesar je tudi najstarejši član habsburške hiše ter najstarejši vladar svetovne zgodovine sploh. Francoski kralj Ludovik XIV. je vladal sicer nominalno 72 let (1643—1715), toda le, ker je podedoval krono že s 5. leti. Dejansko je nastopil vlado šele leta 1653. in je torej vladal 62 let. Nemški cesar in pruski kralj Viljem I. je umrl sicer v visoki starosti 91 let, toda vladal je le 30 let, oziroma kot nemški cesar 17 let. Od sedanjih evropskih vladarjev sta le dva, ki vladata že nad 50 let: knez Ivan Lichtensteinski (od leta 1858.) in kralj Nikolaj črnogorski (od leta 1860.).

Vojni ujetniki. Občevanje z njimi prepovedano. C. in kr. 5. vojno etapno poveljstvo je opazilo, da daje kranjsko prebivalstvo vojnim ujetnikom, ki so na raznih krajih zaposleni, živila in razna druga darila. Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 8. avgusta 1915, št. 6214/Mob. se javno razglašča, da je občevanje z vojnimi ujetniki prepovedano, kakor tudi obdaritev istih z darili. Prebivalstvo se opozarja, da svojemu hvalevrednemu nagnjenju k darovanju v lepši obliki ustreže, ako obdaruje lastne naše ob fronti bojujoče se čete. Prestopke te prepovedi bo v policijskem okolišju kaznovalo c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani po ministrski naredbi z dne 20. septembra 1857, drž. zak. št. 198, z globo do 200 K, oziroma z zaporom do 14 dni.

Vojnim ujetnikom v Rusijo ne pošiljati pisem, marveč le odprte dopisnice. C. kr. korespondenčni urad javlja: Uradno se je dognalo, da ruska vlada ne dovoli sprejemati v Rusiji se nahajajočim vojnim ujetnikom pisem in da jih tudi ne smejo odpošiljati. Za dopisovanje z vojnimi ujetniki se sme zato vporabljati le odprte dopisnice.

Novi predpisi glede na izdelovanje moke in kruha. 15. avgusta so tudi vse zaloge starega žita in stare moke zasežene. Zato je treba odpraviti za po 15. avgustu neprimerne dosedanje določbe o izdelovanju in prodaji moke, o najvišjih cenah za žito, moko in oves. »Wiener Zeitung« res odpravlja te stare odločbe in prinaša nove. S 15. avgustom so stopile v veljavo tudi nova določila o peki kruha. Tudi zanaprej se za peko kruha ne bo smelo rabiti pšenične moke za peko in

kuho, toda za izdelovanje peciva se bo smelo rabiti pšenično krušno in pšenično enako moko ali poljubno zmes teh vrst. Izdelovanje vsake druge vrste malega peciva je prepovedano. Deželna vlada ima določiti obliko, teži in prodajno ceno za to pecivo in je poleg tega pooblaščen, da izdelovanje malega peciva omeji, dovoli le pod gotovimi pogoji ali pa sploh prepove. Pri izdelovanju sladšćic se bo odslej smelo porabiti pšenične in ržene moke v množini, ki ne presega 30% (doslej 20%) skupne teže testa. Sicer pa ostanejo v veljavi dosednji predpisi, da se sme za izdelovanje kruha rabiti samo krušna moka, o prodaji kruha in peciva, predpis, da se mora kruh tudi v kosih rezan prodajati, da se sme kruh in pecivo dajati po gostilnah in podobnih podjetjih le na zahtevo gostov. V veljavi ostanejo tudi dosedanje nadzorovalne in kazenske določbe. Odpravljen pa je predpis, da peki in sladšćičarji ne bi smeli rabiti pšenične, ržene in ječmenove moke kot posipno moko, da ločijo testo. Vsi peki, sladšćičarji, prodajalci kruha in gostilničarji morajo te predpise nabiti na vidnem mestu.

Bencin za poljedelske stroje. Ker potrebujejo kmetovalci veliko bencina za mlatev s kmetijskimi stroji, je c. in kr. vojno ministrstvo na vprašanje c. in kr. armadnega etapnega poveljstva v tej zadevi naročilo s telegrafskim razpisom z dne 27. julija t. l., št. 5/M 88/89, naj se prebivalstvo pouči, da se je takoj obrniti zaradi potrebnega bencina za mlatev do c. kr. poljedelskega ministrstva na Dunaju, ki bo potrebne množine bencina prejelo od c. in kr. vojnega ministrstva.

Zasega surovega olja. Z naredbo v zmislu § 14. je zasegla vlada vse surovo doma pridelano olje. Zasegla vlada ni zalog, ki se nahajajo v notranji deželi, ker so te zaloge večinoma že pokupljene in da ne nastane v rafinerijah nobenih ovir pri čišćenju. Lastniki vrečev se smejo prisiliti, da ne obustavijo svojih obratov. Določitev surovega olja se za sedaj prepušča interesantom, le tedaj, če se ne doseže sporazum, določi cene po strokovnjaških izvedencih minister za javna dela. Za izvedbo zasege se je ustanovil poseben oddelni urad.

Svetovni pregled.

Nasprotniki vojne v Srbiji. Srbska vlada je ustavila izdajanje lista »Radničke Novine«, ki je glasilo soc. dem. stranke. List je namreč vodil propagando proti vojni. »Radničke Novine« so zadnji čas napadale vlado radi macedonskega vprašanja in poskušale uveljaviti republikansko razpoloženje. Glavni urednik in poslanec Lapčević je v tem smislu govoril tudi v skupščini. Lapčević je tisti poslanec, ki je za balkanske vojne glasoval proti vojni in so ga radi tega njegovi tovariši pretepli in vrgli iz skupščine.

Pritisk na Balkance. V Rimu so glede na pogajanja z Balkanci še vedno nekoliko optimistični. Sporazum pritiska predvsem na Grško in na Srbijo. Upajo, da se položaj na Grškem izpremeni ugodno za sporazum, ko prične zborovati zbornica. Če bi Srbija ne hotela odstopiti Bitolja Bulgariji, izgubi sedanjo svojo diplomatsko bitko na Balkanu. Na Grško so pritiskali predvsem Angleži, a Grki ne verujejo, da namerava sporazum res izkrcati 80.000 mož v Solunu in Kavali. Bulgarija čaka, kako da izpade položaj. »Temps« piše: Avstrijska politika je mojstrsko razbila nekdanjo balkansko zvezo, vsled česar zdaj sporazum največ trpi. Ni mogoče spraviti razprtih bratov, ne da bi bili posamezniki oškodovani. Na njih po-

moč se le malo zanašajo. Tudi vojna s Turčijo bi ne izpremenila položaja.

Vatikan in mirovna pogajanja. »Kölnische Zeitung« poroča: »Secolo« piše, da se prejšnji monakovski nuncij kardinal Marretti nahaja v Švici. Pripraviti namerava vse potrebno za udeležbo Vatikana pri bodočih mirovnih pogajanjih, ki se bodo vršila v Švici.

Mirovna konferenca nevtralnih katoliških kardinalov. Amerikanska katoliška kardinala Gibbons in O'Connell sklicujeta v sporazumu z ameriškim predsednikom Wilsonom konferenco kardinalov iz nevtralnih dežel v Švico, kjer bi se naj ti cerkveni dostojanstveniki posvetovali, kako bi bilo mogoče najuspešnejše delovati za mir med narodi.

Stavke v ruskih municijskih tvornicah. »Neue Züricher Ztg.« poroča iz Petrograda: General Frolov, glavni šef petrogradskega vojaškega okrožja, je izdal razglas, ki kaže, da se je stavka v municijskih delavnicah še bolj razširila in postala zelo resna. V resnici se ni posrečilo doseči sporazuma med delavci in upravo delavnic. V zadnjem povelju določa general Frolov nov termin, po katerem bodo vsi delavci, ki bi še stavkali, odpuščeni in tisti, ki so podvrženi vojaški dolžnosti, bodo morali takoj pod orožje.

Kako si je četverozveza razdelila Avstrijo. Angleški tisk razlaga: Za grško diplomacijo je nastopila ura, da z ustanovitvijo nove balkanske zveze odvaga izgubo Varšave. Bulgarijo je treba pridobiti za sporazum četvorice. Če ostane Bulgarija nevtralna, sta Grška in Rumunija prisiljeni, da ostaneta tudi nevtralni. Če se Bulgarija pridruži štirizvezi, tedaj je turška igra izgubljena. Bulgarskim zahtevam se mora ustreči. Rumunija mora odstopiti Bulgarom Dobrudžo, a dobi za to Sedmograško. Venizelos je pripravljen, odstopiti grško Kavalo proti odškodbam v Mali Aziji. Srbija mora odstopiti Bulgarom zahtevano makedonsko ozemlje, dobi pa za to Bosno. Italija mora pri tej (kravji) kupčiji žrtvovati svoj Dodekanesos (12 otokov). Velika Britanija Ciper, Rusija pa Besarabijo. Ako bo četverozveza s pomočjo balkanskih držav zmaga, jim zagotovi tudi posestno stanje.

Švicarska poštna uprava oskrbuje kakor znano promet med vojnimi ujetniki. Vsak mesec izda statističen pregled svojega človekoljubnega delovanja. V juliju je švicarska pošta prevzela in spravila naprej vsak dan povprečno 154.244 pisem in dopisnic, 9772 zavojev do 350 gr., 17.491 zavojev do 5 kg ter 8989 pošt-nih nakaznic v znesku 123.564 frankov.

Politične spremembe v Rusiji. Knez Volkonskij je imenovan za državnega podtajnika. Sprejel je imenovanje le pod pogojem, da se bodo izvršile v provincialni upravi korenite spremembe in da bo smel po lastnem preudarku nadomeščati sedanje gubernatorje z drugimi. Proti sedanjim gubernatorjem je nezaupanje tako veliko, da jih je duma izključila iz aprovi-začnih odborov posameznih gubernij. Municijski odsek dume je sklenil zahtevati odpravo vseh političnih omejitev in politično amnestijo. Vse to kaže, kako splošna je nezadovoljnost v Rusiji.

Zveza z Rusijo in Nemčijo? »Morning Post« poroča iz Tokija z dne 14. julija: Največje važnosti za Japonce je vprašanje, koliko imajo od sedanje vojne pričakovati dobička. To vprašanje postaja čedalje bolj pereče, čimbolj se konec vojne odrija. Japonci nujno žele zvedeti, kakšno je resnično stališče zaveznikov glede vzhodnoazijskih vprašanj ter doseči njih siguren sporazum. Zdi se, da so vojni dogodki napravili položaj, ki mu sedanji dogovor z zapadnimi silami več ne

zadostuje v polni meri. Japonska je mnenja, da bi mogla zagotovitev koristi, ki jih pričakuje od vojne, doseči lažje sedaj kakor po vojni ter želi zvedeti za gotovo, do kod bi ji velesile dovolile napredovanje na Kitajskem. Predvsem se hoče dogovarjati z Rusijo. Japonski listi priporočajo zvezo z Rusijo. Pozornost je vzbudil shod starejših državnikov, ki zborujejo le ob velikih narodnih vprašanjih. Domneva se, da se je na zborovanju razpravljalo o ruski zvezi in da starejši državniki žele takojšnjo tako zvezo. Japonski tisk pravi, da je ta zveza potrebna, da se Japonska izogne zvezi z Nemčijo. Kakor se zdi, obsojajo starejši državniki sedanji kabinet ter ga nameravajo vreči, ker da je imela njegova politika glede Kitajske malo uspehov ter ni mogla preprečiti kitajskega bojkota.

Gunarisov kabinet na Grškem je demisioniral. Demisija je bila sprejeta.

Tudi Španija se oborožuje. Kakor poroča »Vossische Ztg.« je poslala španska vlada v Ameriko posebno vojaško in mornariško komisijo, ki naj nakupi v Združenih državah veliko množino orožja, municije in strojev ter naroči tudi podmorske čolne. Španija se sicer vojne noče

udeležiti, pač pa hoče biti za pozneje na vse eventualnosti pripravljena.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciščanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,
Breg šte. 20.

3
zlati nauki
za zdravje želodca!

Kdor s FLORIAN-om se kreпча,
Zmeraj dober tek ima!

Če želodec godrná,
Pij FLORIAN-a, pa nehá!

Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

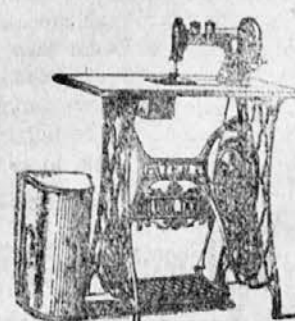

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

DEŽELNA POSLOVALNICA ZA KRANJSKO

vojno-zavarovalnega oddelka vdov. in sirotin. pomožnega zaklada v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

išče za takoj

proti stalnim prejemkom

sotrudnike in sotrudnice

dame in gospode.

Vdove in sirote po bojevnih, soproge rezerv., učitelji in učiteljice imajo prednost. Predstaviti se je med 9. in 12. uro dopoldne in med 3. in 5. popoldne v prostorih deželne poslovalnice v Šelenburgovi ulici št. 6. II. nadstropje.

DEŽELNA POSLOVALNICA ZA KRANJSKO

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani

išče

za okrajna glavarstva: Črnomelj, Kamnik, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Novo mesto, Postojna in Radovljica

OKRAJNE ZASTOPNIKE

ki morajo biti večji obeh deželnih jezikov in biti dobro uvedeni pri oblastvih. Ker je to služba s stalnimi prejemki, mora vsak okrajni zastopnik delati izključno samo za deželno poslovalnico, ne sme imeti torej stranskih služb. Gospodje, izurjeni zlasti v organizaciji, naj pošljejo svoje oferte z označbo starosti in natančnimi življenjskimi podatki pismeno deželni poslovalnici vojno-zavarovalnega urada v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6. II. desno.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritličje.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/L.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presvetlega gospoda nadvojvode gen. art. insp. fem. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I, Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadstr. na desno, zraven glavne pošte.

Poziv!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavlja svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri dežel. zastop. za Kranjsko vdov. in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr. Črnovojniki plačajo 4^{1/2}‰ premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7‰.